

Rendszerváltás, értékváltás

Az átmenet kulturális intézményeiről az Értelmiség '93 nyári egyetemen

Három éve önállósult (azelőtt az ismeretterjesztő társulat művelődésméleti nyári egyeteme volt) és a kisebbségben élő magyarok között széleskörű kapcsolatokat teremtett az „Értelmiség” elnevezésű szegedi nyári egyetem. Vezetője, dr. Besenyi Sándor egyetemi docens – aki tegnap sajtótájékoztatót tartott – alapítványi, önkormányzati támogatással az előadásorozat finanszírozása mellett azt is megszervezte, hogy a Kárpát-medence kisebbségi magyarságának jeles képviselői ösztöndíjasként itt lehessenek a kurzusokon.

Az eddigi kurzusok mind-egyikén szereplő filozófus, Agh Attila ezúttal a kultúra és a modernizáció századvégi kapcsolatrendszeréről értekezik. Almási Miklós akadémikus a rossz hatásokat teremtő jelenség, a nem élvonalbeli kultúra ránk zúdulásának („amerikanizálódás”) idején az egyetemes és a nemzeti kultúra viszonyát elemzi, Katona Tamás, a történelem-államtitkár pedig a nemzeti és a kisebbségi magyar kultúra jelenlegi viszonyát.

At átalakulóban lévő finanszírozási gyakorlat és a mecenatúra témáit kormányzati és önkormányzati tisztségviselők tekintik át. Szó lesz a tömegkommunikáció és a művészeti ágak intézményeinek átalakulásáról, a civil művelődési formák megjelenéséről. Az idei program újdonsága, hogy szekciósülésen kapnak lehetőséget a kisebbségi sorban élő magyarság értéktérítő személyiségei, hogy beszámoljanak a saját kulturális intézményeik helyzetéről, a változásokról. Emellett Pomogáts Béla a művészetek, Pataki Ferenc a tudományok terén lehetséges anyaországi és kisebbségi együttműködést tárgyalja.

A komoly konferenciákat jellemző kísérő programok között a szabadtéri előadások, filmbemutatók (Szabó István, Kósa Ferenc), kiállítások (Magyar organikus építészet) kapnak főszerepet, s ismét elviszik a vendégeket az Ópusztaszeri Emlékparkba.

A nyári egyetem július 5-től július 9-ig tart.

■ Oly módon fogtunk a munkához, hogy az iskolai céloktól kezdve a falu lakóinak kötetlen sportjáig, a falugyűléstől a társastáncig többféle hasznosítása lehessen a termeknek. Alapvető természetesen a sportfunkció, de a bejáratú megoldások kettőssége, a szociális rész, az öltözők elhelyezése eleve abból a megfontolásból születtek a megvalósulás szerint, hogy az iskolától különzártan is használni lehessen a létesítményeket.

A tervező, Ladányi Imre természetesen joggal büszke a sportfunkciós mérések eredményére, amely például Rösztén a tornacsarnokot a vizsgált létesítmények közül az első öt között tartja számon országosan az OTSH felmérése alapján. A ránézésre tetszetős, egymással könnyűszerkezetes anyagaiban és építési megoldásaiban rokonítható – ezáltal a közös anyagbeszerzés okán például viszonylag olcsóbb – létesítmények valóban a falu ékei. Például Rösztén és Zákányszéken, mint a települések frekvenciált helyén lévő csarnokai.

Felmerül, hogy vajon az elképzelések szerint alakult-e a használatuk, azaz a gyakorlatban is a magukénak tartják-e a helyben lakók a tornacsarnokot? Rösztén dr. Vereczkey Gyula orvos, a település alpolgármestere előbb a hosszú küzdelem eredményéről emlékezik meg, hogy végtére is évtizedek nagy elszánásai után lett a közösségekben sportlétesítmény. Amelynek funkciója közül kiemelendő az iskolai testnevelés és sport.

– Nem akarok a csarnok egy esztendeje után máris mérleget vonni, de elfogultság nem diktál, amikor azt mondom, szerintem mintha nem lennének a gyerekek olyan hájasok, vagy olyan görbék. Lehet, hogy csak így szeretném látni a helyzetet, de véleményem sze-

Tornabemutató Zákányszéken. (Fotó: Hárs László)

■ A röszténei az első öt között Sportcsarnokok szezonja

rint érzékelhető a hatás, hogy van hol mozogni a gyerekeknek. A falu lakóinak is, részben, mondom, mert azért a munka utáni szabadidős mozgás a legtöbbször a kert, a jószág körüli munka, s csak sokadrangú lenne a sport jellegű mozgás. De önkormányzati ülésen a gondnoki beszámoló-ból is hallottam, programokra bérbeveszik viszonylag szép számmal fiatalok és középgenerációs emberek a csarnokot.

A röszténei orvos, alpolgármester, egykori ifjúsági bajnok gerelyhajító szavai után rövid körképet szemléljünk Zákányszéken, ahol bő fél éve lett kész a tornacsarnok. Amint az önálló intézményként működő terem vezetője, Szondi Sándor mondja a helybeliek és környékeliek örömeire létesült a csarnok.

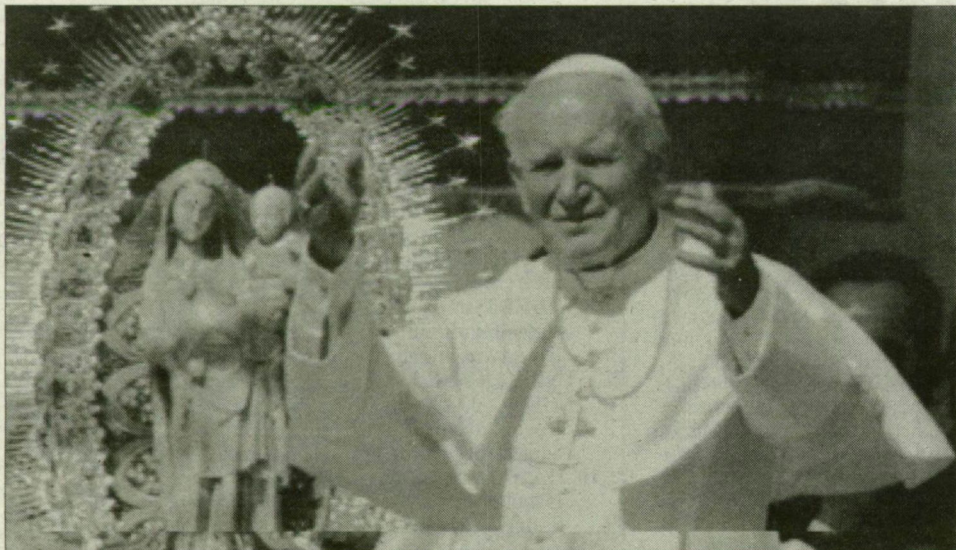
– Nincs hasonló méretű hely több a faluban. Természetes tehát, hogy szándékunk szerint nem csupán sportolásra szolgál. Volt itt már meghívásos táncverseny sőt országos társastáncverseny is. Vitték tehát Zákányszék hírért ezáltal Szombathelytől Miskolcig, s erre joggal büszkék lehetünk. Az általános közkultúra céljait szolgálja községünkben a tornacsarnok. Ezt érzékelteti az is, hogy nemrégiben a plébános fel is szentelte a termet. Gondolva például olyan eseményre, mint a bérnyújtás, vagy más nagy horderejű egyházi esemény, s amelynél szűknek bizonyulna a templom. Akkor ide kerülne a hasonló ünnep megrendezése.

Mindezek mellett persze alapvető cél a mozgáskultúra és a testnevelés szolgálata.

Mint értelemszerű, a délelőtti kizárólagosan az iskoláé, ám a délutánok és a hétvégek már másképp festenek. Bérbeveszik helybeli férfiak lábténiszre, néhányan teniszezésre, mások focira. Maximálisan a lakossá-gé a csarnok. Tartottak már benne helyi kispályás labdarúgó bajnokságot 10 csapat részvételével, s ez egy ilyen kistélelőülésen 100 sportoló embert jelentett hetente. Van a településen női focit is, városi bajnokságban játszik a kézilabda csapat, s a mozgás örömeért működik a csarnokban női torna, kondicionáló jelleggel. Mindez önmagáért beszél, s aligha tart vissza bárkit is a csekély bérleti óradíj. Akár itt, akár a környék más tornacsarnokában.

Becsei Péter

■ Gyulai püspök a világkongresszusról Tolókocsis papszentelés Sevillában

II. János Pál Spanyolországban. (MTI – Telefoto)

■ Idén a spanyolországi Sevilla adott helyt a római katolikus egyház négyévente megrendezett eucharisztikus világkongresszusának. A hét elején befejeződött esemény vendége volt II. János Pál pápa is, aki szombaton és vasárnap több misét celebrált a spanyol városban. Az eucharisztikus világkongresszus összehívása a katolikus hívők számára az oltáriszentség (a kenyér és a bor színe alatt jelen lévő Jézus

Krisztus) ünneplése jegyében történik. A sevillai találkozón több magyar főpap mellett Dr. Gyulai Endre szeged-csanádi megyéspüspök is részt vett, aki kérésünkre összefoglalta a sevillai hétvége eseményeit:

– A világkongresszus még a hét elején, 7-én kezdődött, az oltáriszentséggel kapcsolatos tudományos előadásokkal. A találkozó alaptémája a világ felemelkedése az oltáriszentségben címet viselte, s ehhez

kapcsolódtak később ösztönsé-ge ünnapi beszédének alap-gondolatai is. A pápa szombaton érkezett Sevillában, a reptéren a spanyol püspöki kar képviselői és a királyi pár fogadták, majd onnan a bazilikába érkezett, de előbb a katedrális melletti Giralda-torony erkélyéről köszöntötte a híveket. A szentségimádás bazilikában volt, mi bent lévők már azzal vártuk az érkezését. Ösztönsé-ge délután egy sportcsarnok-

ban misézett, és 38 papot szentelt fel. Köztük egy tolókocsis diakónust is, aki így, gurulva ment oda hozzá. II. János Pál természetesen lejött a lépcső-kön, s a szentelés ott történt meg. A békecsók után a stadionban hatalmas taps köszöntötte ezt. Felemelő élmény volt.

Az eucharisztikus kongresszus vasárnap zárult. Ekkor ismét koncelebrálás volt, ismét sokezer hívő előtt. Egy hatalmas városzéki vásártelepen állították fel az ünnepi oltárt, s a pápa a Statio Orbis – a világ megállása az oltáriszentség mellett – jelmondat gondolata jegyében itt is beszédet mondott. Itt jelentette be, hogy négy év múlva a kongresszust a lengyelországi Wroclaw rendezi meg. Az eseményre egyébként, amelyet 1938-ban Budapesten rendeztek, Magyarország is pályázott...

■ Püspök úr, mi volt a legnagyobb élménye a látogatásból?

– Amit már említettem, ennek a nyomorék embernek a felszentelése. Ez nem divatos az egyházban. Aztán az, hogy mindenütt, a nagymisén is, egy-egy emberi nyomorúsággal küszködő embert is odaállítottak, hogy egyenrangúságát megmutassák. A mise lecke-jének például egy vak ember olvasta, kézzel, Szent Pál leve-lét. Vagy: a miséhez szükséges olvasásánál a könyvet egy apó-ló által támogatott mankós mozgássérült tartotta. Ezek megejtően emberi tettek voltak.

S. P. S.

■ Károkról és egyes „környezetvédőkről”

A vihar felelete

Társadalmunk – nagyon helyesen – érzékeny a fák és az erdők védelmére. Már a 70-es évek közepén is többen tiltakoztak, amikor az árvízvédelmi partfal építése miatt a Stefánia sétány száznál is több fáját kellett kivágni. Akkor megnéztem azokat a fákat. Szárazak, odvasak és revesek voltak: az első szélvihar kitördölte volna legtöbbjüket. 1989–90 telén egyes társadalmi csoportok tiltakoztak a Csongrád város környéki hullámtéri fakitermelések ellen, jöllehet, az akkor már a kitermelést követő azonnali újratelepítés nyomán új erdő nőtt fel. Sokakban keltették annak hitét, hogy a fa örök, és mindenfajta fakivágás me-renylet a környezet és természet ellen.

A Széchenyi tér fái időközben százévesek lettek. Nem sokkal fiatalabbak az újszegedi Liget fái, vagy a városi közutakat övező fasorok fái sem. Nem volt elég pénz sohasem ennek a faállománynak a fel-újítására? A „környezetvédők” tiltakozásától való félelem riasztotta vissza még az indokolt fakivágásoktól is az arra illetékeseket? Most már hiába kér-dezzük, a június 12-i szélvihar megadta erre is a feleletet! Be-jártam a Széchenyi tér kidőn-

tött fáit, az újszegedi Liget le-tört ágait, egyes utcák és terek már összehordott fahalmait. A leszakadt ágak, de még az áll-va maradt törzsek is szárazak, korhadtak, betegek. Hát, az a környezetvédelem, ha a fákat lábón hagyjuk elpusztulni, és a viharokra bízzuk a munkát? Vajon a Széchenyi tér fái ak-kor is tönkremennek, ha fiatal-lok és erősek, újak és folyama-tosan felújítottak? A vihar az emberi gondatlanság elleple-zője?

A „környezetvédők” által rendszeresen támadott vízügyi szakemberként kifejtve egyéni véleményemet, még tovább is gondolkozhatom: mi lesz, ha majd egy rendkívüli árhullám képében érkező „vihar” a „környezetvédők” által kárhozottatott gátjaink állagát találja a Szé-chenyi téri fák állapotában?

Dr. Vágas István

- Vizsgáztatás
- Zöldkártya
- Kipufogódobok cseréje már 1000 Ft-tól
- Fényszóró figyelő: 250 Ft
- Vonóhorog-felszerelés vizsgáztatással.

Autóklub, Kossuth L. sgt. 112. Tel.: 474-874.